

Bruxelles, 18. lipnja 2024.
(OR. en)

11347/24

COH 41
SOC 488

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Na datum:	18. lipnja 2024.
Za:	Delegacije

Br. preth. dok.:	10655/24
Predmet:	Komunikacija o devetom izvješću o koheziji – zaključci Vijeća (18. lipnja 2024.)

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o Komunikaciji o devetom izvješću o koheziji, koje je Vijeće (opći poslovi / kohezija) odobrilo na svojem 4034. sastanku 18. lipnja 2024.

Zaključci Vijeća o Komunikaciji o devetom izvješću o koheziji

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

- (1) POZDRAVLJA deveto izvješće o koheziji kao vrijedan pregled stanja u vezi s ulogom kohezijske politike kao gospodarskog stabilizatora koji doprinosi uzlaznoj konvergenciji i europskoj integraciji, osobito tijekom trideset godina jedinstvenog europskog tržišta i dvadeset godina nakon proširenja iz 2004., kao i u njemu sadržanu analizu doprinosa kohezijske politike gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji Europske unije na temelju najnovijih dostupnih podataka;
- (2) POTVRĐUJE da izvješće dolazi u strateško vrijeme, čime doprinosi promišljanju o tome kako bi se oblikovanje i provedba kohezijske politike mogli dodatno ojačati i poboljšati;
- (3) PODSJEĆA da je kohezijska politika glavni instrument EU-a za dugoročna i regionalna ulaganja te pokretač strukturnih promjena, čime se omogućuje razvoj i uvođenje prilagođenih rješenja na razini najbližoj građanima i poduzećima;
- (4) NAGLAŠAVA da je kohezijska politika središnji dio europskog projekta kojim se doprinosi smanjenju razlika među različitim regijama u pogledu razvoja i odgovara na njihove izazove, s općim ciljem promicanja sveukupnog skladnog razvoja Unije;

Kohezijska politika ostvaruje rezultate...

- (5) PRIMA NA ZNANJE nalaze devetog kohezijskog izvješća o dugoročnim trendovima navedenima u nastavku, koji su zabilježeni tijekom posljednjih desetljeća, kada su, zahvaljujući potpori kohezijske politike, mnogi dijelovi EU-a doživjeli iznimnu uzlaznu gospodarsku i socijalnu konvergenciju:

- kohezijska politika jača jedinstveno tržište i stvara jednake uvjete za sve te ima važnu ulogu u integraciji novih država članica u jedinstveno tržište, čime omogućuje da sve regije od njega imaju koristi;
- prosječni BDP po stanovniku znatno se povećao u državama članicama koje su pristupile EU-u 2004. i nakon toga, što je potaknuto povećanjem produktivnosti u slabije razvijenim regijama;
- ta politika ima ključnu ulogu u podupiranju javnih ulaganja i iskorištavanju privatnih ulaganja te se s pomoću nje stvara dodana vrijednost i otvaraju radna mjesta, čime se doprinosi konkurentnosti EU-a i rastu produktivnosti;
- povezivost se povećala, inovacije i poduzetništvo su se poboljšali, a ljudski kapital ojačan je općim povećanjem stupnja obrazovanja i znatnim povećanjem sudjelovanja odraslih u obrazovanju i osposobljavanju;
- uz aktivnu potporu kohezijske politike smanjile su se razlike u stopama zaposlenosti i siromaštva među regijama, zaposlenost i socijalni pokazatelji općenito su se poboljšali, a stope nezaposlenosti približile su se;
- kohezijska politika doprinijela je i poboljšanju administrativnih kapaciteta i dobrog upravljanja u državama članicama podupiranjem širokog raspona nadležnosti i administrativne učinkovitosti;
- zahvaljujući brznoj mobilizaciji svojih resursa, kohezijska politika imala je važnu ulogu u ublažavanju asimetričnih učinaka nedavnih kriza i otvorila je put snažnom i brzom oporavku, posebno u osjetljivim regijama;

... no postoji rizik od povećanja razlika zbog strukturnih i novih izazova

- (6) PODSJEĆA na trenutačne i nove izazove koji uključuju zelenu i digitalnu tranziciju, klimatske promjene i njihove negativne posljedice, migracije, povećano globalno tržišno natjecanje i potrebu za konkurentnošću, povezivnošću i strateškom autonomijom EU-a uz očuvanje otvorenoga gospodarstva, kao i geopolitičku nestabilnost na vanjskim granicama EU-a, s posebnim naglaskom na državama članicama i regijama koje su najviše pogođene ruskim agresivnim ratom protiv Ukrajine, posebno regijama koje graniče s Rusijom i Bjelarusom te regijama koje graniče s Ukrajinom;
- (7) IZRAŽAVA ZABRINUTOST zbog demografskih izazova koji dodatno povećavaju pritisak na javne proračune i pogoršavaju nedostatak vještina i radne snage te zbog izazova na tržištu rada, kao što je nezaposlenost mladih, i rizika od zamke nedovoljnog razvoja talenata; UVIĐA da ti izazovi teže utječu na ruralna područja, udaljene regije i regije izložene ozbiljnim i trajnim prirodnim ograničenjima, koje se suočavaju s depopulacijom i odljevom mozгова, kao i na urbane regije zbog koncentracije aktivnosti i stanovništva u velikim urbanim područjima; u tom kontekstu ISTIČE i važnost policentričnog razvojnog modela koji se temelji na urbano-ruralnim vezama;
- (8) NAPOMINJE da i dalje postoje velike socioekonomske razlike te da strukturni i novi izazovi utječu ili bi mogli utjecati na sve veći broj regija te IZRAŽAVA ZABRINUTOST zbog činjenice da napredak u konvergenciji nije u svim dijelovima EU-a ujednačen, osobito unutar država članica i regija, te da strukturni izazovi zajedno s asimetričnim učinkom gospodarskih šokova, ruskog agresivnog rata protiv Ukrajine i kriza dovode mnoge regije do postupnog zaostajanja, gospodarske stagnacije, nazadovanja, razvojnih zamki ili rizika od siromaštva i socijalne isključenosti za njihove građane i građanke;
- (9) ujedno NAPOMINJE da će svako buduće proširenje utjecati i na kohezijsku politiku;
- (10) NAGLAŠAVA da se ti izazovi i problemi trebaju rješavati na uključiv i pravedan način, vodeći računa da nitko ne bude zapostavljen; SLAŽE SE sa zaključkom Komisije da bi, ako se ne riješe, strukturni i novi izazovi mogli povećati gospodarske, socijalne i teritorijalne razlike;

Kohezijska politika kao politika koja se razvija, oslanjajući se na vlastita iskustva i iskustva stečena s pomoću drugih instrumenata

- (11) POZIVA Komisiju da razmotri odgovarajuće načine da se u okviru kohezijske politike nakon 2027. regijama pruži prilagođena potpora kako bi se uspješno nosile s tim izazovima, s posebnim naglaskom na zelenim, digitalnim, industrijskim i demografskim izazovima te različitim razinama socioekonomskog razvoja, uzimajući u obzir iskustvo stečeno u trenutačnom razdoblju;
- (12) NAGLAŠAVA da je kohezijska politika jedan od najvažnijih alata za poticanje razvoja u svim europskim regijama, posebno u regijama koje se suočavaju s trajnim strukturnim izazovima, uključujući slabije razvijene regije, te je ujedno i važna investicijska politika EU-a, kojom bi se trebalo nastaviti podupirati ulaganja potrebna za konvergenciju i rješavanje problema razvojnih zamki te stvarati prilike za rast za regije i njihove građane i građanke;
- (13) PONOVRNO POTVRĐUJE da kohezijska politika, kao lokalizirana politika koja se temelji na podijeljenom upravljanju, mora biti prilagođena potrebama, posebnim izazovima i osjetljivostima regija, jačajući istodobno njihovo sudjelovanje i teritorijalne instrumente i omogućavajući im da provedu najrelevantnija ulaganja i reforme na najprikladnijoj razini; PREPOZNAJE povećanu ulogu kohezijske politike u doprinosu europskom semestru;
- (14) PODSJEĆA na temeljna načela iz članka 174. UFEU-a, kojim se promiče skladan razvoj regija EU-a i posebna pozornost posvećuje određenim područjima;
- (15) PODSJEĆA na strukturnu socijalnu i gospodarsku situaciju najudaljenijih regija, kako je utvrđeno u članku 349. UFEU-a, te na to da kohezijska politika mora odgovoriti na njihove razvojne izazove i podupirati njihovu regionalnu integraciju;
- (16) PODSJEĆA na potrebu za boljom integracijom teritorijalne dimenzije u politike EU-a kako bi se ojačala usklađenost djelovanja EU-a; POZIVA NA opću osviještenost o pitanju jačanja kohezije u politikama i inicijativama Unije te NAGLAŠAVA potrebu za komplementarnošću i sinergijom između kohezijske politike i drugih relevantnih politika i inicijativa, među ostalim na nacionalnim i regionalnim razinama, počevši od faze njihova oblikovanja;

- (17) NAGLAŠAVA da je važno nastaviti s pojednostavljenjem kohezijske politike za korisnike i programska tijela (osobito na temelju postojećih mjera pojednostavnjenja, uključujući financiranje koje nije povezano s troškovima i pojednostavljene mogućnosti obračuna troškova) te omogućiti da se pri oblikovanju i provedbi takvih mjera pojednostavnjenja uzmu u obzir stvarne okolnosti različitih regija i država članica EU-a kako bi se povećala djelotvornost i ciljana priroda kohezijske politike;
- (18) PODSJEĆA na potrebu za usklađivanjem i proporcionalnošću kontrola i revizija, uz zadržavanje visokih standarda za sprečavanje i borbu protiv prijevara i korupcije na svim razinama; ujedno PODSJEĆA na potrebu za jačanjem primjene načela jedinstvene revizije;
- (19) NAGLAŠAVA važnost zaštite financijskih interesa Unije, uzimajući u obzir Uredbu o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije;
- (20) PREPOZNAJE važnost dobrog upravljanja i izgradnje kapaciteta za bolje rješavanje administrativnih potreba na razini država članica te na regionalnoj i lokalnoj razini; NAGLAŠAVA da su dobro upravljanje, funkcionalne institucije, poštovanje vladavine prava i snažni administrativni kapaciteti važni za djelotvorno i učinkovito osmišljavanje i provedbu kohezijske politike;
- (21) ISTIČE ulogu kohezijske politike u daljnjem jačanju jedinstvenog tržišta smanjenjem neravnoteža među regijama, poticanjem rasta i promicanjem inovacija;
- (22) PREPOZNAJE doprinos Europske teritorijalne suradnje (Interreg) postizanju uravnoteženijega teritorijalnog razvoja boljom suradnjom među regijama, kao i potrebu za pojačanom prekograničnom suradnjom, posebno u okviru međuregionalnih lanaca vrijednosti i transnacionalne održive infrastrukture, kako bi se jednostavnije prošlo kroz tranziciju;
- (23) ISTIČE priliku za promišljanje o tome kako kohezijsku politiku u većoj mjeri temeljiti na rezultatima radi povećanja djelotvornosti oslanjajući se na vlastita iskustva i iskustva stečena iz drugih instrumenata EU-a; NAGLAŠAVA potrebu za donošenjem odluka na temelju pouzdanih evaluacija politika i uzimajući u obzir njihove operativne posljedice, posebno za sustave revizije i kontrole;

- (24) TRAŽI od Komisije da izradi prijedloge usmjerene na prilagodbu kohezijske politike u skladu s njezinom ulogom dugoročnog okvira za regionalni razvoj, kojim se podupire model rasta EU-a, oslanjajući se na njezine posebne prednosti, tj. podijeljeno upravljanje, višerazinsko upravljanje, lokalizirani pristup i načelo partnerstva, te imajući na umu da regije imaju različita polazišta, potrebe i kapacitete te da bi trebale slijediti različite razvojne putove ususret sadašnjim i budućim promjenama; sa ZANIMANJEM OČEKUJE prijedloge za sljedeći zakonodavni paket najkasnije do srpnja 2025., nakon što prijedlog VFO-a bude podnesen u skladu s rokom utvrđenim u Uredbi o VFO-u.
-